

SLOVENE

Štev. 246. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
(vhod čez dvorlase nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Kokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

V Ljubljani, v četrtek, 27. oktobra 1904.

Izšla vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6-50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
Vprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Ima se rati se računajo enostopna petilveta (dolžina
73 milimetra) za enkrat 15 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondveta
36 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upravišškega telefona štev. 188.

„Danica“.

Danes je minilo ravno deset let, odkar
se je na Dunaju osnovala „Danica“. Sila idej, ki so se jele takrat pojavljati po Slovenskem, je vplivala tudi na slovensko dijaštvo. Trinajst slovenskih visokošolcev je imelo takrat pogum, javno priznati svoje katoliško prepričanje. In dostikrat se je pripetilo v teh desetih letih, da „Danica“ ni štela niti 13 članov.

Z vehementno silo so se zagnali nasprotniki v mlado društvo ter ga hoteli uničiti. Preslabo jim ni bilo nobeno orožje. Pač dobro so vedeli nasprotniki, kolikega pomena je „Danica“. Žilavost in živahnost, s katero je nastopilo mlado društvo in ki jo je pokazalo takoj od začetka, je osupnila nasprotnika. Ob priliki praznovanja desetletnice „Danice“ je „Slov. Narod“ sam priznal, da je ustanovitev „Danice“ z bojaznijo navdala liberalno slovensko javnost. In ta bojazen ni bila neopravičena; to se je pokazalo kmalu.

Vkljub vsem naporom, da bi društvo uničili, se nasprotnikom ni posrečilo njih namen. Besneli so jeze, a društvo je rastlo in se razvijalo. Zdrave, pametne ideje, ki si jih je društvo zapisalo na svoj program, so bile ona privlačna sila, ki je privlačjala vse zdrave, trezne elemente. Obenem pa je nasprotnik sam skrbel s svojim terorizmom, da niso prišli blizu nezanesljivi, slabi elementi. To je bilo društvu le v korist. Boj, v čegar znamenju se je rodilo, je je ohranil krepko, čeravno ni bilo močno po številu članov.

A razmere so se izpremenile že precej in tako imamo najlepše nade za bodočnost ob pričetku drugega desetletja. Letos se je namreč priglasilo za sprejem 21 slovenskih abiturientov iz vseh slovenskih pokrajin. To je pač krepak odgovor na nečedne napade nasprotnikov, ki so ostali v načinu boja enaki, najsi se že imenujejo liberalci ali radikalci.

Časi, ko so vlekle še laži, so minuli.

Spominjamo se, kaj so pisali o „Danici“ njeni nasprotniki o priliki njene desetletnice. Dejali so, da bo propadla, da jo vse zapušča, da hira. Vedno so bili slabi preroki njeni nasprotniki. Že letos šteje „Danica“ skoro tretjino vsega organiziranega slovenskega dijaštva na Dunaju.

Ako je stala „Danica“ prvih deset let v boju v defenzivi, ko je branila svoj obstanek, bo prešla tekom drugega desetletja k ofenzivi. In lahko rečemo: Preko vseh laži in klevet svojih nasprotnikov gre „Danica“ v drugem desetletju do zmage! Vivat, crescat, floreat!

Preobrat v Avstriji.

Vse je kazalo, da se nekaj vrši za kulisami. Češki listi so ubirali milejšje strune in načelnik mladočeskega kluba dr. Pacak je v nedeljo na shodu v Časlavi jako previdno govoril o bodoči taktiki čeških poslancev. To so bila znamenja dogodkov, ki so se nenadoma zgodili. V torek se je min. predsednik dr. pl. Körber odpeljal v Pešto, kjer je cesarju predložil nasvete glede prememb v ministristvu. Finančni minister dr. pl. Böhm in poljedelski minister baron Giovanelli sta odstopila in imenujeta se kot naslednika in sicer za fin. ministristvo dr. Mausnel Kozel in za poljedelsko ministristvo grof Ferdinand Buquoy.

Finančni minister dr. pl. Böhm je že lani izražal željo, da bi rad odstopil. V delu ima namreč veliko znanstveno delo, katero bi rad dovršil. Glavni vzrok njegovega odstopa pa je, ker se ni strinjal z velikimi izrednimi krediti, katere sta delegaciji dovolili v zadnjem zasedanju za armado in mornarico. Sploh je bil dr. pl. Böhm mož, ki je odločno tudi nasproti dr. pl. Körberju zagovarjal red v državnem gospodarstvu. Bil je presamostojen nasproti svojemu šefu. Njegov naslednik dr. Kozel si je pridobil mnogo zaslug kot ravnatelj poštne hranilnice in je zaupna oseba min. predsednika. Dr. Kozel je mož, s katerim bodo liberalni Nemci zadovoljni.

Poljedelski minister baron Giovanelli se je takoj izpočetka čutil tujca na svojem mestu in iskal prilike, da odstopi. Njegov na-

slednik je grof Ferdinand Buquoy, odličen član nemškega konservativnega veleposestva na Češkem. Grof Buquoy je po svojem prepričanju agrarec v najpoljšem pomenu besede, dober govornik, zmeren, izobražen in taktičen politik. S tem imenovanjem smeje Čehi biti zadovoljni. Sicer pa tudi grof Buquoy v Körberjevem kabinetu ne pomeni preobrata v kurzu.

V političnem osiru je sedaj najpomembnejše imenovanje dvornega svetnika in profesorja dr. Randa češkim ministrom. Dr. Randa je v prvi vrsti učenjak, po svojem prepričanju Staročeh, ter je pri raznih prilikah zagovarjal češke zahteve. Vladni listi naglašajo, da se je to imenovanje izvršilo brez dogovora z mladočeskimi politikmi. Dr. plem. Körber se je bržčas prepričal, da bi s tem imenovanjem utegnil doseči delavnost državne zbornice. Dr. Randa uživa velik ugled v češkem narodu in bodemogel v ministristvu zastopati češke koristi. Dr. pl. Körber torej računa, da Mladočehi ustavijo obstrukcijo. Dalje je gotovo, da hoče vlada v primernem času državnemu zboru predložiti razna gospodarska vprašanja, ki morejo ustvariti v zbornici premirje med strankami, v prvi vrsti med Čehi in Nemci. Narodnih koncesij Čehi tudi sedaj ne morejo pričakovati, pač pa bodo dr. pl. Körber brez čeznočnosti izkušal na gospodarskem polju ustreči željam čeških poslancev.

Splošna sodba je ta, da hoče dr. plem. Körber češkim poslancem omogočiti pot iz obstrukcije ter zagotoviti si večino, ki bi mu dovolila državni proračun, trgovinske pogodbe in nagodbo z Ogrsko. To misel izražajo tudi nemška glasila, ki zahtevajo, da dr. pl. Körber izroči pravosodno ministristvo nemškemu politiku ter izposluje pri cesarju imenovanje posebnega nemškega ministra brez portfelja, ki bi v kabinetu vzdrževal ravnotežje proti novemu češkemu ministru.

Dr. pl. Derschatta je že včeraj prišel na Dunaj, da izve pri dr. pl. Körberju, ali in kaj je obljubil Čehom za nemškim hrbtom. Se ta teden se snide tudi izvrševalni odbor nemških strank, da določi nadaljno svojo taktiko.

Summa summarum: Dr. pl. Körber je poklical na krov državne ladje tri nove častnike, da vzdignejo sidra in razpno jadra. Krnilo si obdrži dr. pl. Körber sam, da pozizkusi nadaljno vožnjo — v starem kurzu.

Rusko-japonska vojska.

Dnevno povelje Aleksejevo.

Harbin, 26. oktobra. Dnevno povelje namestnika Aleksejeva se glasi: „Njegovo Veličanstvo je 23. t. m. ugodilo moji prošnji, odvzeti mi dolžnosti vrhovnega poveljnika ter je imenovalo generala Kuropatkina za vrhovnega poveljnika vseh čet na daljnem vzhodu, mene pa pustilo na mestu namestnika. Njegovo Veličanstvo mi je blagovolilo pri tem čestitati s izrazom odkritosrčnega priznanja za moj trud pri sestavljanju čet namestništva ter pri njihovem zbiranju v okrožju vojnih operacij. Naznanjajoč deželi in njenim četam v ozemlju daljnega vzhoda najvišjo voljo ter milostivo carsko pozornost, mi je tudi dolžnost, prisrčno se zahvaliti pod mojim vodstvom stoječim slovečim četam, ki so se neposredno udeleževale vojnih operacij, za požrtvovalno službo ter za mnoga odlična junaštva vojakov in voditeljev. Srčno se zahvaljujem tudi onim četam, ki še niso stale nasproti sovražniku, za njihovo energijo in neutrudljivost v njih težavnem položaju. Vedno bom zelo ponosen na to, da si smatral v najvišjo čast, da mi je posebno carsko zaupanje podelilo poveljstvo slavnih čet, ki svoje zastave krase z novo slavo. Imam neomahljivo vero, da bo močni sovražnik od naših čet v proslavo carja in v korist drage domovine poražen.“

Novo rusko posojilo?

London, 26. okt. Bruselski „Standard“ dopisnik poroča: Ravno je bilo sklenjeno novo rusko posojilo 1350 milijonov frankov. Prvi del ne bo izdan pred januarjem. Posojilo se bo izdalo na 5% izkaznice. Polovica se rezervira za Nemčijo ostanek za Francijo, Belgijo in Holandsko.

Na bojišču.

Paris, 26. okt. Iz Mukdena poročajo včeraj; Vseled hudega mraza Japonci silno trpe. Pokrajina je do 30 verst južno od Mukdena popolnoma opustošena. Časte nudijo žalosten pogled. Dolgi vlaki z ranjenci se pečasi premikajo naprej. Vsi domačini so z ženami in otroci pobegnili z bojišča. Prejšnje blagostanje je izginilo. Velik del koč je popolnoma razrušen. Mukden je prenapolnjen; na stotine družin, ki nimajo najpotrebnej-

LISTEK.

Sorodna duša.

Napisal V. L.

Osamljena dama prijetnega značaja in prikupljive zunanosti išče pismene zveze z izobraženim gospodom. Resna pisma odpravlja upravnishvo tega lista pod šifro »Sorodna duša«.

Stari medicinec Urban Kumara je odložil časopis, podprl glavo z dlanjo in se zagledal zamišljeno pred sebe, kakor bi iskal dna v svoji kavi, ki je stala še gorka pred njim ter se s svojimi dišečimi sopari prijetno laskala razvajenim žutom njegovega nosu. Zamislil se je ob ti kratki bilječki, kakor jih nahajaš mnogo po velikomestnih dnevnikih, ali bolje, trudil se je, da bi si napravil misel, ki mu je šinila hipoma po glavi, preglednejšo, da bi jo presodil in slednjič zavrgel ali odobril.

Slednjič se je nasmehnil z neko hudomušno zadovoljnostjo, pokimal z glavo, kakor bi hotel napraviti svoji lastni bistrum-

nosti izrazovit poklon ter položil nato tisto važno misel očitvidno »ad acta«; kajaj: posvetil je za hip vso svojo pozornost svoji kavi, posrebal jo v kratkih trenotkih, plačal in odšel.

Zunaj je bilo grdo, blatno, jokavo marčvo vreme. Droben dež je škropil brez prenehanja skozi gosto, belo meglo, ki je ležala nad mestom, polzka, umazana mokrota je pljuskala pod koraki in vsi obrazi, ki so ga srečavali, so bili še nekoliko prijaznejši, nego lice čmerikavega neba. Urban Kumara je zahvalil Boga, ko je po trudapolni poti srečno prijadral k svojim penatom.

Njegova soba je bila mala, mračna, z izmitim podom in oguljeno slikarijo na stenah. Edina preproga, ki je vodila od vrat do male mizice ob oknu, na kateri je ležala lobanja, dvoje hlač, debela palica in preobrnjena prazna steklenica za vodo, je bila najcenejše vrste, raztrgana in neosnažena. Idealna krajina iz kdove katerih »Alp« v navadnem barvotisku, obdana z obtolčenim, nekaj pozlačenim sadrenim okvirjem, par anatomskih preparatov v kamenopisni reprodukciji — vse to je dajalo Urbanovemu

»kabinetu« lice, kakršno je značilno za navadna dijaška stanovanja.

Nekako nevoljno je pogledal medicinec Kumara na »bridko vsakdanost«, ki ga je gotovo zmotila iz velepoetičnih fantazij, potem pa je poiskal v predalu pero in papirja ter pričel pisati...

Bil je eden izmed mnogih tistih, ki delajo raje po izreku »in vino veritas«, kakor da bi iskali »božjo hčer« z mnogo večjim trudom in prepornejšimi uspehi po zgledu raznih učenjakov. Samo da je »in vino« predstavljal: »V vinu, pivu, absintu in različnih drugih alkoholnih pijačah«. To bi morla marsikomu ne bilo ugajalo, a njegova dvainštiridesetletna zunanost je bila vendar toliko prikupljiva in njegov govorniški dar tako vsestranski, da so ga že od nekdaj cenili kot prijatelja družabnika, kar pa njega kot flegmatika ni napolnilo s prevzetnostjo. Tako je prešturiral že lepo število tedajev, a prvi izpit je vzbudil v njem takšno ogorčenje, da je sveto obljubil da ne dela nikdar nobenega več.

Napisal je: »Dražestna neznanka! Bodi mi dovoljeno, odvzeti se Vaši anonci v „Naši

Dobi«, vsled katere bom postal brez dvoma najsrečnejši človek na svetu, ako mi pripomore do bližnjega poznanja z Vami. Tudi jaz se čutim osamljenega; in ker je smatrati ob tako prozaičnih študijah, kakor so medicinske, občevanje z izobraženimi damami nedvomno blažilnim, se drznem predlagati otvoritev najine pismene zveze tudi oči Vaše strani — če je le mogoče, s povratom pošte. V tej nebeški nadi prilagam svojo fotografijo in sto poklonov. — Urban Kumara, cand. med.

Pristavil je še neizogibni datum in svoj polni naslov s stanovanjem; nato je zaprl pismo in ga nesel na pošto.

Zvečer je v krogu »starih hiš« smagoslavno poročal o najnovejši zadevi, v kateri je sklenil pokazati mnogostranske vrline svojega značaja na čisto novem polju.

Naslednji dan in drugi dan dopoldne ga je ispreletavala nestrpnost, kakor mrzlica; bil je pač radoveden, kako bode »sorodna duša« v razmeri z okoliščinami še dalje vlekel za nos. Da se je mislil le ponorčevati, tega mi pač ni treba pristavljati.

Popoldne je došlo malo, parfumovano

šega, poleg po ulicah. Postopanje Japoncev kaže, da ne vedo, kaj bi počeli. Sele v zadnjih dneh so sklenili prodirati proti Mukdenu, a so zopet opustili prodiranje brez posebnega vzroka.

London, 26. okt. V Mandžuriji traja še vedno mir. Mraz in slabo vreme sadružuje oba dela v njihovih akcijah. Vendar pa kažejo vsa znamenja, da se bo kmalu vršila bitka južno od reke Šaho. Rusi so Šaho zopet prekorčili 21. t. m., priredili utrdbe ter prižigali Japoncem velike izgube. Rusi so izgubili polveljnika kozarskega polka in 22 mož. Obe armadi si stojita narazen le 6 vrst. Ob oboji se vrše pač topniški boji, a pozicije obeh armad so neizpremenjene. Velike težave imata obe armadi s kurivom, ki je že vse porabljeno. Razdejeti so morali že več hiš po vaseh, da so dobili les. Brez kuriva pa čete ne morejo več ostati zunaj.

London, 26. okt. Vesti, da so Japonci pričeli prodirati, niso potrjene. »Morning Post« poroča, da so Japonci prekorčili reko Hun 15 milj jugozahodno od Mukdens. Rusi delajo utrdbe na obeh bregovih reke. Isti list trdi, da vsa znamenja kažejo, da se kmalu prične bitka v bližini Šaho ter posebno v okolici Fenkjapu. Od Okuove armade poročajo 23. t. m.: Toplomer stoji ponoči pod ničlo. Japonske čete so dobile gorko zimsko obleko in plašče. Čete si stoje poprečno nasproti oddaljene 600 jardov, po nekaterih krajih tudi le 500 jardov. Moštvo je neprenehoma v strelskih jarkih. Prasko med rusko artilerijo in japonskimi četami se vrše neprenehoma. Japonci delajo okope pri Lanorutumu. »Standard« dopisnik poroča od fronte: Rusi so opustili streljanje iz havbice, ker ni imelo uspeha. Japonci niso odgovarjali. Dne 24. t. m. je japonska zahodna armada obstreljavala sovražnika iz njegovih lastnih zaplenjenih topov, ki dalje neso in bolje učinkujejo, ko japonski.

Boj za Port Artur.

Peterburg, 26. okt. »Birž. Vjed.« poročajo včeraj iz Vladivostoka: Po poročilih iz Port Arturja so brambovci trdnjave prepričani, da je padec trdnjave še jako daleč. Živeže je še dovolj, konserve so še skoro nedotaknjene.

London, 26. okt. Iz Čifua poročajo: Kitajski begunci, ki so zapustili Daljni 23. t. m., poročajo, da se vrše v smeri proti Port Arturju hudi boji. Ko so zapustili Daljni, je bilo ondi znano, da je še pet ruskih vojniških ladij v pristanu. Dne 18. t. m. so si osvojili Japonci dve ruski utrdbi. Japonci delajo na vse kriplje, da zavzame 3. nov., na rojstni dan mikadov, saj nekaj važnih utrdb, da bi na ta način razstrelili rusko brodogradnjo v luti.

Preskrbovanje ruskega brodogradnjskega premogom.

London, 26. okt. »Daily Telegraph« poroča včeraj iz Harbina: V zadnjih mesecih je bilo naloženega na ladje poprečno 100 000 ton premoga na ruski račun. Parniki s premogom so razdeljeni v Srednjem morju, Rdečem morju, na zahodni afriški obali ter ob Rtu dobre nade. V nekaterih slučajih so najete ladje pripelitale premog v Vladivostok. Ladja »Esperance«, o kateri se je poročalo, da je poškodovana, je odplula.

Brest, 25. okt. Sem je došel ruski prevoznik parnik, najbrže, da preskrbi rusko brodogradnjo s premogom.

Japonski admiral linčan.

London, 26. okt. Iz Tokia poroča »Daily Express«, da so ondi nekega japonskega admirala linčali njegovi tovariši. Admiral je bil spoznan krivim, da je Rusiji izdal za 12.000 funtov mornariške skrivnosti,

kar je bilo vzrok, da so Japonci izgubili 2 vojni ladji. Tovariši admiralovi so se zbrali pred njegovim stanovanjem, odstranili pohištvo, slekli admiralu uniformo ter ga skupno pobili.

Ruski vojni ujetniki na Japonskem.

London, 26. okt. Iz Tokia poročajo: Ker so ruski ujetniki na Japonskem pokušali uiti, napadli stražnike ter zagrešili še druge pregreške proti predstojnikom, so se izdale sledeče odredbe: Ujetniki, ki se ustavljajo stražnikom, se zapro. Voditelji komplotov, ki naj ujetnike s silo oproste, se obesijo ali preženo. Udeleženci takih komplotov se zapro v ječo. Voditelji organiziranih napadov na stražnike se obesijo, udeleženci pa zapro. Ujetniki, ki so bili izpuščeni pod prisego, da se vojske ne udeležijo več, pa so zopet ujeti, se obesijo.

Demonstracije ruskih vojakov.

Krakov, 26. okt. »Napred« poroča iz Sotnovic, da je zadnjič 20 000 vojakov, ki bi imeli oditi v Vzhodno Azijo, priredilo velike demonstracije. Župana, ki je hotel vaje pri odhodu blagosloviti, so vrgli s kolodvora. Dve ženi sta umrli, ker jima je pošlo srce. — En rezervist je ustrelil najprvo svoje tri otroke, potem pa sebe. (Če niso to židovske zavite vesti?)

Ruski begunci.

Krakov, 26. okt. Danes je došlo sem čez 1000 ruskih beguncov, ki so imeli vozne listke za Ameriko.

Japonske izgube.

London, 25. okt. Iz Rima poroča »Daily Telegraph«: Neke brzgojavka iz Tokia trdi, da so imeli Japonci pri Jantaju 8300 mrtvih in 26.000 ranjenih. Izgubili so poleg tega 31 topov, 56 jih je bilo pa razbitih.

Zasedanje deželniških zborov.

V včerajšnji seji štajerskega deželneškega zbora je poslanec Ornič utemeljeval svoj predlog, naj se odpravi izvrševanje obrtov po kaznilnicah. Predlog so odkazali narodno gospodarskemu odseku.

Poslanec dr. Ploj je utemeljeval predlog, naj se podeli podpora posestnikom v Jiršovci, katerim je toča in povodenj poškodovala pridelke. Predlog se odkazuje finančnemu odseku. (Žalovno odobravajo, ker je bilo poročilo kratko, vendar temeljito.)

Poslanec Einspinner je utemeljeval predlog, naj vlada na podlagi dosedanjih izkušenj preosnuje zakon o ponarejenih živilih. V govoru je ostro napadal socialno demokratske poslance. Njegov predlog so odkazali narodno-gospodarskemu odseku. Med raznimi interpelacijami je tudi interpelacija posl. dr. Jurtele o nereseni prošnji nekega ljudsko-šolskega ravnatelja.

Koroški deželniški zbor je včeraj sklenil naprositi vlado, da pospeši popravilo l. 1903. po povodnjih poškodovane ceste med Jezernico in Sovodjem. Deželni predsednik je naznanil, da je vlada razpisala ravnočakar dela za popravilo ceste in naznanja, da bodo znašali stroški 2.603 000 kron. Deželni zbor je sklenil, da se občina Strajaves razdeli v dve občini: Strajaves in Bistrica. Deželni zvezi kmetijskih zadrug je deželni zbor dovolil vsakoletno podporo od l. 1905. do l. 1908. in sicer za revizijske stroške in po ude tečaje 1400 K; za nabavo poljskih strojev v l. 1905. pa 3000 K.

Nižeavstrijski deželniški zbor je v včerajšnji seji v podrobni razpravi odobril novi šolski zakon in pričel podrobno razpravo o zakonu za nadzorovanje šol. Na

dalje je tudi sprejel zakon o ustanovitvi vzdrževanju in o obisku ljudskih šol ter o ureditvi pravnih razmer na javnih ljudskih šolah. Končno so še odobrili zakon o plačah katehetov na javnih šolah.

Moravski deželniški zbor je odobril proračun za meščanske in ljudske šole. Poslanec D'Elvert je govoril o izpremembi moravskega deželnozbornskega volivnega reda in izjavil, da Nemci ne bodo do volili take izpremembe, ki bi škodovala Nemcem.

Poslanec Stranský je izjavil, da ne veruje Nemcem, da bi orivolili v izpremembo volivnega reda. Če ne bo do prihodnjega zasedanja volivni red izpremenjen po načelih pravice, bo že njegova stranka skrbela zato, da bo onemogočeno delovanje moravskega deželneškega zbora.

Krščansko-socialna demonstracija na Dunaju.

V torek zvečer je bil na Dunaju velik krščansko-socialen shod, na katerem je govoril poslanec Axmann. Na shodu je Axmann izjavil, da bodo krščanski socialci v prihodnjem državnozbornskem zasedanju zaradi vladnega nastopa ob slavlju dr. Luegerjeve šestdesetletnice izvajali posledice. Po shodu je številno občestvo priredilo pred uredništvom »Arbeiter Zeitung« in pa pred stanovanjem dr. Luegerja ter dr. Adlerja ovacije na čast Luegerju.

Novi ministri.

Novi češki minister, dvorni svetnik dr. Randa, je jako učen jurist in tudi pisatelj svetovnih slovesom. Rojen je bil 8. julija 1834 v Bistrici na Češkem. Pravoslovne študije je dokončal na praškem vseučilišču, kjer je leta 1860. postal profesor. V gosposko zbornico je bil poklican 18. januarja 1881.

Graf Ferdinand Buquoy, novi poljedelski minister, je bil rojen leta 1856. Po svojem prepričanju je konservativen agrar.

Dr. Mansuet Kozel je sin nekega gališkega okrajnega glavarja. Svoje študije je dovršil na Dunaju v Terezijanišču. Po dovršenih študijah je vstopil v drž. službo in je ves čas posloval v trgovinskem ministertvu. Leta 1900. je bil imenovan za ravnatelja poštnih hranilnice. Kot tak je skrbel za preosnovo poštnih hranilnic, ki naj bi se preosnovala v popolno državno banko. Jako je znan med finančnimi krogi.

Ogrski državni zbor

je v včerajšnji seji odobril začasno trgovinsko pogodbo z Italijo s 129 proti 52 glasovom.

Podpora za Galičijo.

Vlada je nakazala gališkemu namestniku 1.600.000 kron, in sicer en milijon kron za uimih oškodovanim posestnikom, 600.000 kron pa za prebivalce, katerim so uničili požari pohištva. Češki agrarni listi naznanjajo, da bodo njihovi poslanci zaradi te brez drž. zboru dovoljene podpore nastopili proti vladi.

Italijanska pravoslavna fakulteta.

Tirolski cesarski namestnik je naznanil županu v Inomostu, da vlada svojo odredbo glede začasnega značaja italijanske pravoslavne fakultete v Inomostu smatra za popolno resno.

V torek zvečer so priredili Nemci v Inomostu protestni shod zaradi ustanovitve italijanske pravoslavne fakultete v Inomostu. Po shodu so Nemci priredili demonstracijo pred dvorcem, v katerem stanuje namestnik baron Schwarzenau.

elegantnem vozu iz cerkve, spremljana oba od množice raznovrstnih svatov, med katere je bil srečni Urban uvrstil seveda tudi po možnosti vse svoje dobre prijatelje in kolege.

Kumara se je bil torej vjel v sladkih mrežah; udal se je tem rajši, ker mu je Ema sama rekla, naj ne moti sreče zakonskega življenja z nadaljevanjem svojih študij in ker je bila njegova ljubezen dvojna, do Eme in do tisočakov.

Pojedina je bila sijajna.

Ko so se vračali iz gostilne, se je nagnil odobrovoljeni Urban k Emi, ki je vsa žarela od sreče, in ji šepnil v uho: »Oprosti, nekaj se ti moram še izpovedati... Povedal sem ti bil dvanajst let premalo...«

»Ah, kaj to... Tudi jaz sem ti hotela povedati, da sem se takrat zmotila za pet.«

To ni prav nič motilo njene blaženosti. Nad njima je razgrnila svoje bajne peroti solnčna sreča, ki se nahaja rada kot tretja v složni družbi »sorodnih duš«.

Zmaga krščansko-soc. delavstva v Šleziji.

Medtem, ko so dunajski sodrugi v nedeljo demonstrirali proti dr. Luegerju in vpili, da so le rdečkarji pravi delavski zastopniki, je pa bila v velikem šlezijemskem industrijskem mestu Bielciu volitev v obrtno sodišče. Volitvi so razdeljeni v dva razreda: tovarniški delavci in pa delavci v malih delavnicah. Socialni demokrati so delali s silo in s nasilstvom ter z goljufijo. Prišlo je do krvavih spopadov in nad sto socialistov so zasedli, kateri so hoteli voliti neopravičeno. A rdečkarji so bili popolnoma poraženi: v razredu tovarniških delavcev so zmagali s 1242 glasovi krščansko-socialni delavci proti 959 socialistnim demokratom; v razredu volilcev iz malih delavnic so pa dobili krščanski socialci 319 proti 297 socialnodemokratskim glasovom.

Vstaja na Balkanu.

Dunaj. Iz Sofije poročajo, da je neki odbor makedonskih vatašev obsodil na smrt generala Atanackoviča in več odličnih Srbov. Zatrta raja dviguje po raznih krajih svoje orožje. Med Berano in Trgovištem so vstajniki napadli dva Turka, enega so ubili, drugi jim je pa ranjen ušel. Pri Prepesu so umorili enega Turka. Pri Sjenici se je pojavila 25 mož broječa srbska vstajka četa, a je spet odšla na Srbsko.

Carigrad. V solunskem okraju so se jeli nad vse živahno gibati bolgarski vstajski odbori. Sklenili so tudi v Skoplju izvršiti več napadov s dinamitom.

Novo mirovno posvetovanje v Haagu.

Podtajnik ameriškega državnega departementa, Ales, je naročil vsem ameriškim zastopnikom pri tujih velevladstvih, naj poizvedo, kako stališče zavzemajo glede novega mirovnega posvetovanja v Haagu. Obenem naj tudi povabijo velevladstvi k novemu mirovnemu posvetovanju v Haagu. Posvetovali bi se osobito o tem, kako omejiti posledice modernih vojsk in pa o varstvu mednarodne trgovine na morju.

Volivna borba v Italiji

se razvija jako mirno. Socialisti kandidirajo doslej v 400 volivnih okrajih, a postavili bodo tudi v ostalih okrajih svoje kandidate. Znak sedanje volivne borbe bo boj med socialisti in med monarhisti.

Štajerske novice.

Š Iz Podreče se nam poroča: V nedeljo, 23. t. m., so potegnili nove zvonove v zvonik na Starih sv. Gorah. Ljudstva se je udeležilo mnogo od blizu in daleč. Udeležili se je slavnosti tudi prejšnji g. župnik J. Toman, ki je bil zvonove naročil. Zvonove je ulil J. Grassmayer v Viltenu na Tirolskem. Zvonovi so lepo ubrani, ljudstvo jih je jako veselo.

Š V Mariboru so Nemci tiho in mirno ustanovili zavod, ki bo v teku let brezdvomno postal velikega gospodarskega in političnega pomena za cel mariborski okraj. Ta zavod je novoustanovljena sadjarska zadruga. Že letos je začela delovati, seveda le deloma. Nakupovanje namiznega sadja se še ni moglo urediti, pač pa se je v veliki meri nakupilo moštno sadje. Zadruga sama dela mošt ter bo iskala kupce v orientu, kamor sedaj izvažajo Nemčija, ki kupuje sadje vedno pri nas na Avstrijskem. Instalacija zadruge stane primeroma jako malo, ker je potrebna le drugalnica in stiskalnica ter prostorne kleti. Mariborska zadruga ima veliko hidravlično stiskalnico. Gonijo stroje človeške moči, ali že za drugo leto si namerava zadruga nabaviti motorje. Sadjarska zadruga je drugo večje podjetje mariborskih Nemcev na gospodarskem polju, prvo je kletarska zadruga, ki si je že utrdila tla in razvija svoje delovanje prav dobro v kljub temu, da je v Mariboru v vsaki ulici stotaj vinski trgovci s »pristnimi« vini. Če Slovenci gleda delovanje Nemcev, se mu nehote vsiljuje vprašanje: Zakaj mariborski Slovenci nič ne store na gospodarskem polju? V Mariboru je toliko inteligence, ki bi lahko kaj enacega začela in vodila. In mnogo gospodov je, ki se nočejo in ne smejo baviti s strogo političnim delovanjem, zakaj ti ne začno na gospodarskem polju? Neizmerno potrebno je ravno tako o delo za naš narod! Toda ta preklicana zasanost, ki v zadnjem času leži kakor mōra na naši javnosti! Mariborski Slovenci, ki nočete ali ne marate strogo politično delovati, pojdite in okrepite naš narod na gospodarskem polju!

Š Ptujski Ornič je vpriporil zopet veliko komedijo, s katero je hotel škodovati slovenskim poslanem, a je le sam sebi škodoval ter se osmešil kot komedijant. Mož se tako slabo informira o delu v deželnem zboru, da niti vedel ni, da so slovenski poslanci storili že korake za regulacijo Pesnice ter da je deželni odbornik Stallner tudi v javni seji že o tem govoril. Regulacija je namreč običajla zaradi obotavljanja nekaterih vasi, ki nočejo sprejeti ponudnih pogojev. Ornič si je na svoje stroške pri-

pisemce. V njem mu je neznanka razodevala, da ji je postal že po zadnjem, — prvem svojem pismu jako simpatičen, da je vdova po špecerijemskem trgovcu, da je nekdanja študirala v nekem višjem dekliškem zavodu in da se sedaj grozno dolgočasi, ker nima primerne družbe. Ker ne dvomi o njegovem kavalirstvu, da želi tudi ona bližnjega znanja; zaupanje na popolno diskrecijo, mu prilaga svojo fotografijo ter ga prosi, naj ji v četrtek popoldne izkaže čast svojega obiska.

Fotografija je kazala damo dovolj čednega obraza in najmodernejše frizure. Urban Kumara je bil ves iz sebe in poln ponosa na svoj uspeh je zvečer ob polnem vrčku poročal o njem; kot dokaz pa sta romala pismo in fotografija med neusmiljeno kritiko iz rok v roke, dokler se nekemu pesmističnemu filologu, ki se je ob takšnih pogovorih grozno dolgočasil, ni posrežilo, dati razgovoru druge smeri.

V Kumari se je bila izvršila izprememba. Njegova duša se je zavedla »zmisla za praktično stran življenja«, katerega kal se je dosedaj le tupatam oglašala, ne da bi

bila imela zanj pomembnih posledic. Na prvem obisku pri svoji vdovi, kako jo je samozavestno nazival, se je imel izvrstno, zlasti ker se mu je vedela prikupiti z izbornostjo go-stoljubnostjo. Pripovedovala mu je, da je stara šele petindvajset let in da ima naloženo glavnico šestdesetih tisočakov.

»In Vi, gospod Kumara!« — — — Hotela ga je vprašati, če izvoli še košček delikatne goske. »«

»Srečen sem, milostna, da tudi tukaj zasledujem krasno harmonijo, namreč gledé starosti; tudi jaz sem namreč ravno petindvajset in pol — — —« Nehoté se je zbal, da ne bi zardel: prvič, ker se je zlagal za šestnajst let in drugič, ker se je dobil ob neki misli, ki bi se zdela gospé Emi morda preveč smela, če bi razbrala njeno skrivno upanje iz pravkar izgovorjenih besed.

— — — — — Mesca septembra je bilo, ko je zorela vinska kapljica na nižje-avstrijskih gričih. Prijazno je sijalo solnce na stolni Dunaj in se igralo s svilnato obleko in krasnimi temnoplavkastimi lasi gospé Eme Kumara, ki se je peljala s svojim srečnim poročencem v

gnal nekoliko nemškutarskih kmetov v Gradec, ki so prosili za regulacijo Pesnice. Da želni odborniki so bili osupnjeni, ko so videli v tej družbi tudi Ornika, ki bi vendar moral vedeti, kje je sedaj krivda, da se dela ne nadaljujejo. V Gradcu je bilo splošno mnenje, da Ornik preveč predrzno vodi svoje pristaše za ncs. Slovenski poslanci pa so izražali glasno ogorčenje nad tako nepošteno politiko. Sploh se opaža, da je Ornik od časa, ko se je vrnil znani proces Kalchberg-Ornik, izgubil svojo prejšnjo premišljenost in treznost v nastopu. Ni čudo! Pri procesu Kalchberg-Ornik je še ostalo marsikaj nejasnega, kar Ornika nikakor ni povzdignilo v splošnem spoštovanju. Nadalje je afera z učiteljem Loeblom škodila Orniku mnogo celo med ptujskimi meščani samimi. Nadučitelju Loeblu se je očitno zgodila krivica. Zadnja odkritja nekaterih slovenskih listov zaradi Pinteriča, zaradi pošte in ubožnih denarjev so še vedno nepojasnjena. Ornikova glasila sama niso zavrnila raznih očitanj v področnosti, ampak se le splošno varovala proti »grdemu natolčenju«. In sedaj ta nepoštena komedija zaradi regulacije Pesnice! Ornikova zvezda je tudi med Nemci začela zahajati.

Š Poročil se je v Lubnem prometni uradnik južne železnice gosp. Vilibald Venedig z uradnico juž. železnice gđ. Sofijo Konečnik.

Š Hotel »Nadvojvoda Ivan« v Mariboru je kupil za 190.000 kron g. Scholz iz Linca, ki je bil prej glavni natak v tem hotelu.

Š Umrl je v Roški vasi pri Celju tovarnar dr. Karol Jožef Bayer v 57. letu svoje dobe.

Š Mater s kolom pobil na tla je 18letni vinčarjev sin Rudolf Postrak v Zavrhu, sodnijski okraj St. Lenart v Slovenskih Goricah, ker mu je očitala, da je celo noč popival ter mu svetovala naj gre spat. Svojem očmu, ki je branil mater, je grozil s sekuro. Mati se je s krvo oblita zgrudila ter je izgubila zavest.

Koroške novice.

k »Freie Stimmen« v jexl. Celovške »Freie Stimmen« se jako jeze, ker g. dr. Brejca dobiva tudi med Nemci vedno več strank. »Stimmen« piha na kršč. soc. nemškega dež. poslance Krampla, dež. da ta agira za dr. Brejca. Kaj pa če bi bil dr. Brejca boljši odvetnik kot vsi drugi nemški celovški odvetniki in da uvidevajo tudi nemški kmetje, da večina celovških nemških odvetnikov ne zna družega, kakor »Slovenec požirati«.

k Jesensko gromenje z nevihto smo imeli dne 25. t. m., kar je gotovo redkost, ker imamo že dalj časa precej mrzlo vreme. k Plešivnikovo modrost je obudoval zadnji ponedeljek koroški dež. zbor. Slov. poslanec g. Fr. Grafenauer je predlagal preložitve ceste pri Trušnjah, kjer so velikanši in nevarni klanci, to je v Plešivnikovem volilnem okraju. Seveda je bil Plešivnik prvi, ki je za drugimi nemškutarskimi kimovci, dr. Metnicem, Pintaričem i. t. d. glasoval soper predlog. Kaj poreko nato njegovi volilci?

k Slepatica, ki se izdaja za Kranjico iz Kamnika — pravi, da se piše Svete in je posestnica Starjeve hiše v Kamniku — prosil pri slovenskih duhovnikih za denar, da bi mogla domov. Izkazalo se je, da je prav premetena sleparica.

k Mestna klavnica v Celovcu Od kar je ustanovljena v Celovcu mestna klavnica, ki je namenjena tudi za prodajanje v malem, se že kažejo dobrodelni nasledki posebnosti pri ubožnejšem prebivalstvu in tudi pri kmečkih posestnikih. Tako je prodal neki posestnik svoje 200 kg. težko govedo, katero je pobiti moral, po 80—88 vinarjev. Po odbitku užitinskega davka, izdatkov ter 5% za mestno blagajno, je dobil posestnik za govedo 138 K ter mu je še ostala koža, vredna 14 K.

k Zborovanje »Slov. kršč. soc. delavskega društva za Celovec in okolice« se je zadnjo nedeljo izvrstno obneslo. Navzočih je bilo nad 60 sloven. delavcev in delavk. Iz vrstno je govoril deželni poslanec gosp. Fr. Grafenauer o zvezi, poštenosti in varčnosti delavskega stanu in o razmerju med mojstri in delavci-pomočniki. G. Esar je govoril o spolovnitvi društvenih pravil. V to debato sta posegle tudi društveni konzulent J. Dobrovo in g. Fr. Grafenauer. — Pristopilo je 16 udov.

k Semenij sv. Uršule se je zadnji ponedeljek v Celovcu izvanredno dobro obnesel. — Celovčani že dolgo niso imeli toliko tujih gostov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. oktobra.

Kdo je odgovoren? To vprašanje zdaj liberalce najbolj muči. Slabo se jim godi, pobiti so, sram jih je, ne vedo, kaj bi naredili, in zato vprašujejo: Kdo je kriv, da smo take šleve? Našli so odgovor, ali bolje,

ni ga bilo treba iskati, ker liberalci sploh delajo na vsako nesrečo odgovornega ljubljanskega škofa. Či toča pobije, kdo je kriv? Anton Bonaventura. Če streha udari, kdo je to naredil? Anton Bonaventura. Zato se ne čulimo, da zdaj soper tečemo: Odgovoren je škof za vsi: Škof je odgovoren, da so katoliško-narodni poslanci govorili o kore spondenčnem uradu, škof je kriv, da so liberalci snedli svojo besedo Nemcem, škof je kriv, da je grof Barbo poklical dr. Sateršiča na dvoboj, škof je kriv, da je temu rekel baron Lechtenberg »Schwein«. Vsega je kriv škof — kateri se ves čas te politične borbe ni niti najmanj udeleževal boja. Borba za razširjenje volilne pravice je čisto svetna stvar, je zadeva notraje deželne uprave, v katero se škof prav nič ne meša. Po splošni in enaki volilni pravici bi škof celo svoj virilni glas v deželnem zboru izgubil. A škof se niti za to ne zmeni, ampak prepušča poslanecem popolno protost, da ukrepajo in nastopajo, kakor spoznavajo za najbolje. Či nas pa vprašujete, kdo je odgovoren, tedaj vam mi damo drug odgovor: Baron Hein je odgovoren! Če slovenski in nemški liberalni listi v ginljivem soglasju to dejstvo tajijo, pa samo kažete, kdo vas vodi, kdo vas vzdržuje v vaši zvezi in kdo inspirira vaše članke!

— Knezu Hugonu Windischgratzu se je včeraj ponovno bolezen snujšala.

— Nagrada za pobeglim Jennerjem je znašala 10.000 kron za tistega, ki da policiji podatke, kje se nahaja. To je storil mašinist elektrarne na Raki Adalbert Stockert in je s tem zaslužil nagrado. Sedaj Stockert izjavlja, da teh 10.000 kron prepušča revežem na Raki.

— Nesreča. V Begunjah na Gorenjskem je Gasper Fr. s sekalo smreko. Drevo je padlo nanj in mu zlomilo nogo.

— Poroka. Včeraj se je poročila gospodična Ivanka Druotvka, hči trgovca in posestnika g. Druotvke, z gospodom Milanom Kundičem, trgovcem v Franciškovi Opatiji.

— Nesreča v tovarni. V deželno bolnišnico so danes pripeljali iz Litije Franca Grabnerja, delavca v predilnici. Zgrabil ga je stroji za levo roko in mu jo zdrobil.

— Urednik »Obzorov«, profesor Pasarič, je včeraj zapustil enomesečni zapor.

— Prijeti dezertjer. Dezertjerja 17. pešpolka, infanterista Antona Radelja, je orožništvo prijelo pri Višnji gori.

— S Planine na Vipavskem se nam poročila: Na predvečer sv. oirne na Planini, ki je bila okrašena s zastavami in elavoloki, so domači pevci s gosp. županom presv. g. knezoškofa napravili podoknico, ki je napravila najboljši vtis. V novembru priredi katol. izobraževalno društvo veselico s petjem, tamburanjem in igro »Za muje in vlak«. Pričakujemo, da se tudi bližnja društva udeležijo te veselice. Le pogumno naprej, vrli Planinci!

— Ogenj. V Prapredah, fara St. Rupert, so dne 25. t. m. posestniku Ignaciju Gospodarič zgoreli pod, kašča in kozolec. Posestniku Jožefu Korelec je zgorel samo kozolec. Pogorelo je vse do tal: žito in krma. Zginali so otroci. Gasilno društvo iz St. Ruperta in Trebnjega ter brigadnica z Mirne so bili takoj na mestu, delali pozno v noč, za kar zaslužijo vso pohvalo in priznanje.

— Planinske vesti. Triglavsko k o d o je obiskalo letos v času od dne 22. maja do dne 20. septembra 346 turistov (lani 347), ki so se vpisali v spomin. knjigo. Med njimi je bilo moških 310, ženskih pa 36. — Po narodnosti je bilo Slovencev 184, Čehov 56, Hrvatov 9, Nemcev 93, Lah 1, Mažar 1, Francoz 1, Anglež 1. Članov Sl. plan. dr. je bilo 176. — V Aljaževem domu je bilo od otvoritve dne 7. avgusta do zaključitve dne 25. septembra, torej v sedmih tednih do 1000 gostov. Na dan otvoritve se jih je vpisalo 314, bilo pa je navzočih okoli 600. Po otvoritvi jih je dospelo v Aljažev dom 346, kajti vpisancev iskazuje knjiga vseh skupaj 660.

— Kurs za slovenščino priredi le točnoj zmo akademski krožek S. P. D. v Pragi. Poučeval bo slovenski akademik po Berlitzovi metodi. Po vsaki lekciji bo kratko slovensko predavanje o slovenski literaturi, zgodovini, zemljepisju, kulturnem življenju i. t. d. Kurs bo trajal 4 mesece po dve uri na teden.

Ljubljanske novice.

»Mestna hranilnica« je dobila novega predsednika. Včeraj je bil za predsednika »Mestne hranilnice« izvoljen tukajšnji veletržec in podpredsednik trgovske in obrtne zbornice g. Fran Kolimann, za pod-

predsednika notar g. Ivan Plantan, za upravne svetnike pa dr. J. Kušar, lekarnar pl. U. Tenkoczy in rač. nadsvetnik Anton Svetec.

Ustanovni shod »Akademije«. Včeraj je bil v tukajšnjem hotelu »Ilirija« ustanovni občni zbor tega društva, o katerem smo že zadnjič izpregovorili par besed. Shod je trajal do polnoči. Navzočih je bilo okoli 35 večinoma mladih gospodov. Predsedoval je dr. Ravnihar, ki je dejal, da društvo ni politično, a vsak lahko sam presodi, koliko bo izobrazba vplivala na politično zrelost narodov. O namenih društva je poročal g. Anton Dermota. Povdarjal je, da so se gospodje raznih mnenj združili v tem, da je treba pri nas najprej izobrazbe. A pri tem se ne sme biti brez smotra, brez pravca. Kaj je kulturno delo? Vse, s čimur pobijemo reakcijo. Pobijati jo je pa z dobrimi sredstvi, vsako slabo sredstvo je dokaj reakcionarno. Smoter nam mora biti, da postanemo svetovni. Za kulturo smo proti reakciji tudi v zasebnem življenju. Sistem se pobija s sistemom, kodeks s kodeksom. Dobri sistem moramo imeti, boljši kot nasprotniki. Vsak posameznik mora biti boljši, nego naši reakcionarci. Zivi kot človek, in dan ti je odgovor na vse, o religiji, o B-gu z veliko in malo črko itd. Govornik je za najširšo razdelitev dela. Ozirati se bo teba na obstoječa društva in v mnogih krajih tudi na vrteljstvo. Rm se ni sezidal v enem dnevu. Či ne bomo dosegli, da se docela sdani, naj vsaj zora zažari. Revolucionirali bomo duhove. Či delamo kulturno, delamo bolj politično, kakor pa je vsa slovenska politika skupaj. Kdor stoji v političnem boju, nima prostih rok, mi pa hočemo biti svobodni. — Predsednik je naznanil, da je društvu pristopilo 33 članov. Pri volitvi v odbor je bilo oddanih 24 glasov. Izvoljeni so bili: dr. Ravnihar za predsednika, za odbornike pa: dr. Robida, Dermota, dr. Müller, dr. Stojc, dr. Novak, dr. Lončar, profesor Franke, Gärtner, profesor dr. Kušar, dr. Kraigher. — Za namestnike so bili izvoljeni dr. Tuma, prof. Majcen, dr. Mrhar; za revizorje: Kenda, Iv. Segar in Tavčar. Članarino so določili za redne člane 12 kron na leto, za izredne pa za vpisnino 2 kroni in 1 krono mesečno. — Dr. Stojc je pričel debato o predavanjih, naj se hitro sestavi zapisnik predavanj, da se takoj prične. Kristan iz Litije priporoča dotiko z delavskimi organizacijami in učitelji. Vpraša se naj v dotične kraje, kaka predavanja žele. Dr. Robida je mnenja, da bo treba mnogo denarja posebno za skriptikon. Treba bo imeti en velik skriptikon za Ljubljano, enega manjšega pa za deželo. Dr. Stojc: Treba bo naravoslovnih, metodističnih predavanj, ki preidejo v socialna predavanja. Pred drugim letom ne bo mogoče večjega delovanja. Lani se je, kolikor je bilo pri našem krožku, malo predavalo. Bilo je 20 predavanj. Menili smo prirediti v Ljubljani vsak teden predavanje, potem pride na vrsto dežela. Naj se stopi glede slik v dotiko z gledališčem »Urania« na Dunaju in z »Društvom za razširjenje naravoslovnosti«. Odv. Kušar je mnenja, da bi bilo bolje pričeti predavanja, katera bi ljudje razumeli in bi jim bila res na korist: z gospodarskimi in sanitarnimi predavanji. Pred vsem je treba navaditi ljudi na pametno slovesko življenje. Potem naj pridejo šele »naturhistorične stvari«. Dr. Robida: Če so ljudje zanemarjeni je to izraz splošno nizke kulturne stopinje. Kultura se pravi po milu in žvepleni kislini. Tako, kot meri dr. Kušar, se pravi hišo zidati pri strehi. Pred vsem je treba, da ljudstvo naravoslovno misli, da bo ljudstvo verjelo le tistemu, kar odgovarja naravnim dejstvom. Vsako vprašanje moramo razsojati s naravoslovnega stališča. Kar se ne vjema z naravoslovjem, tega ni. Ne sme biti tako kot v gimnaziji, kjer je o darvinizmu prepovedano predavati. Dr. Novak: Te debate so brezplodne. Vsako izraženo mnenje je zase uvaževanja vredno. Vseph bo le tedaj, če se bo sploh predavalo. Vsa predavanja so dobra, a vsako predavanje mora biti na pravem kraju. Predsednik: To so nasveti odboru! Dermota: Iz Trbovelj smo že dobili vabilo za predavanja, drugi važni kraj bi bile Jesenice, potem Staro Loko. Schweiger: Zakaj se ne misli že sedaj na Idrijo? Predsednik prečita neko pismo prof. Reiserja, ki pravi, da bodeta on in ravnatelj Bavk prišla s predavanji. Dermota: Dr. Tuma je pisal, naj bi bili »Naši zapiski« društvena revija. Končna odločitev naj se prepusti odboru. O tem se vname daljša debata. G. Podkrajšek je zato, naj se prepusti odboru določati liste. Učitelj Šega: Predavanja naj se tiskajo in prilagajajo n. pr. »Kmetovalcu«. Dr. Novak želi, da vsak član vesti, ki se bodo širile o društvu v javnosti, naznanja odboru. Ces. svetnik Franke naravnost predlaga »Naše zapiske« kot društveni organ. Kristan: »Naši zapiski« so organ socializma, priznati se pa mora, da tu nisva dva enih misli, pride gotovo do kolizij; težko bo vsaj v bistvu vzdržati med nami vez. Nas veže vez boja proti reakciji. Ne vem pa, če je vsem jasno, kaj se

razume pod reakcijo. Poglejmo rusko-japonsko vojsko. Na katerem stališču bomo tu govorili o reakciji? Ali ne bomo oficijelnega ruskega sistema, ruske grabežljivosti pobijali? (Hrup. »To ne spada sem!«) — Dermota: »Naši zapiski so za vsakega, kdor ni reakcionarec.« Robida nekaj kliče. — Dermota: »Z Robidom se bova vedno kregala, kot sva se vedno. Če so kolizije, je to znamenje življenja med nami. Za tiho soglasje se nam gre. pravi Masaryk. V glavnih vprašanjih smo lahko edini vsi, ki smo proti reakciji. Kompromis je lahko v taktiki, to pa ni našelo. Za reakcijo, ki je pri nas, se gre. Rusta nas ne briga. Vpeljali bomo za predavanja cenzuro; tako se bomo ognili kolizijam. (Klici: Kje pa potem ostane svoboda? To je reakcionarno!) Stojc šeli na leto več občnih zborov. Schweiger: Vsak mesec naj bo redni sestanek. Obvelja. — Schweiger: Končno smo vendar prišli do nekaj pozitivnega. Gospod Dermota je dejal, da se bodo predavanja cenzurirala. Pogovorimo se o tej točki! O tem se razvije dolgotrajna debata. Dr. Ozarjem: Vsak, ki se bo v društvo vpisal, je itak svobodnomiseln! Dr. Goršič: Če bi kdo ne predaval v smislu večine, postane itak nemogoč! — Kristan je za aktualna predavanja ter pravi: Sem za svobodo mišljenja, s s godi se lahko, da pride tako, kot na praški univerzi, ko so katoliki pričeli govoriti o svojih stvarih. — Očividno hoče Kristan povzročiti debato o tem, kaj udeležniki razumevajo pod besedo »reakcionarnost«. Dr. Ozarjem: »Okolu te besede se danes tako hodi, kakor mačka okolu repa.« Podkrajšek: »Kar je treveč, se s kruhom ni dobro.« Kristan: »Hočem provocirati! Definirajte!« Lončar: »Vsakemu svobodo. Umaki razlogi bodo odločevali.« Franke predlaga, naj bi se naznanile odboru teme s glavnimi točkami. To obvelja. Določitev glasila se prepusti odboru. G. Zakrajšek govori zato, da bi društvo sodelovalo skupno z akad. društvom »Prosveta«, ki je prineslo na slovensko ideal ljudske izobrazbe (!). Konec zborovanja po 12. uri. — Priobliči smo to poročilo, da vidijo naši somišljeniki, kaj hoče »Akademija«, ta najnovejši bojni oven proti »reakciji«, in kakšna so njena sredstva.

Zopet smrt vesled mušjega pika. V nedeljo so pripeljali v tukajšnje bolnico Antona Možina s Vrhnike, katerega je pičila muha. Včeraj je Možina valed tega umrl.

Planinski ples ob Triglavskem ledeniku. Slovensko planinsko društvo priredi zopet planinski ples. Tam ob Triglavskem ledeniku, ki se bo lesketal v sokolski dvorani v »Narodnem domu« v Ljubljani, se sberodne 1. februarja 1905. l. vsi planinci in njih prijatelji.

Mrtvega otroka so danes jutraj dobili na koncu Trnovskega pristana pri skladišču za opeko. Otrok je bil zavrt v papir v kakršnega se zavija sladkor. Mati ga je vrgla po bregu, otrok se je odvil in ležal pri kraju v vodi. Kakor je konstatiral zdravnik dr. Iner, je otrok prezgodnji porod, 140 dni star, moškega spola.

Pijan obležal je danes dopoldne v Bihoričevih ulicah delavec Janes Marovt; peljali so ga pijanost prespat na magistrat.

Umrli so v Ljubljani: Marija Cvetočnik, Karlovska cesta, št. 11, Ana Hlebš, Poljanška cesta 27, Ana Soklič, ključarjeva hiša, 2 1/2 leta, Streliške ulice 15, Neža Braun, prodajalka obutev, 76 let, Stari trg 9 Ivan Pavčnik, krojačev sin, 2 meseca, Bihoričeve ulice 3, Jožefa Rozmanit, zasebnica, 60 let, Radekega cesta 11; v bolnici: Neža Rak, delavka, 62 let, Fran Begel, delavec, 57 let.

Purana ukradel je neznani tat gostilničarju g. Petru Križu.

Mestni župan izdal je sledeči razglas: V smislu deželne zakona z dne 17. junija 1870., št. 21 dež. zak., o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, broščev in drugih škodljivih mrčesov naročam vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlju mestne občine ljubljanske, da jim je do 15. novembra leto svoje sadno in lepšalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtno plotove in hišne stene na vrlih, na polji in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajcev in zapredkov (ličin) in sežgati ali kakor si bodi pokončati nabrane gosenične gajzda in jajca. Prav tako je gosenice, ako se spomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinji, kakor tudi zapredke pokončati kakor hitro mogoče a najdalje do 15. maja. Kadar se drevesa, ki so jih napadle gosenice, posekajo, ali kadar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekaajo, tedaj se taka drevesa oziroma take veje ne smejo pustiti v tem stanu ležati, ampak morajo se ali gosenice obrati od njih ali pa drevesa in veje precej sežgati. Dalje morajo gori imenovane osebe brošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepšalnega drevja, lepšalnih grmov in drvo rednih dreves, potem od drevja ob gospodnih robeh v istih primerljajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti v sarnih urah otresati in pokončavati ali obračati kme-

tijstvu na korist. Na polju se morajo drvi (podjedi, ogrci), pri oranji ali kopanju zemlje precij za plugom, motiko ali lopato pobirati in koj pokončati. Če se bode kdo obotavljal gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove troške, vrhu tega pa se mu bode naložila na korist občinske blagajnice globa od 2 do 20 kron in če bi se to ponovilo do 40 kron; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan s zaporom od 12 ur do 4 dni. V Ljubljani, dne 15. okt. 1904.

Izgubil je hči pekovskega mojstra Stoparja 40 K.

Angleško brodovje se pripravlja?

London, 26. okt. »Globe« poroča iz Portsmoutha, da je ondi opaziti znamenja nenavadnih vojnih priprav. Došlo je povelje, naj se nekatere rezervne ladje hitro pripravijo za odhod. Nekaj križaric je že dobilo isto povelje.

London, 26. okt. Lord Balfour, prvi lord admiralitete, državni tajnik za zunanje zadeve ter več drugih visokih mornariških dostojanstvenikov je imelo danes popoldne posvetovanje.

London. »Express« poroča, da je izdala admiralska oblast natančne instrukcije za mobilizacijo mornariških rezerv, ki so močne 25.000 mož ter so bi se zadnjikrat mobilizirane, ko je stal Marchand pri Fashodi. Srednjemorsko brodovje je dobilo včeraj jutraj povelje, pridružiti se kanalskemu brodovju ob Gibraltarju.

Vigo, 27. oktobra. Sem došli parnik je srečal blizu mesta Lagos 14 angleških vojnih ladij. Sem je došel nemški parnik »Pallas«, ki bo vozil streliva in premoga za baltičsko brodovje.

London, 26. oktobra. V Benetkah menijo, da se gre le za demonstracijo. Kanalsko brodovje, ki je v ponedeljek došlo v Gibraltar, se pripravlja, da takoj odpluje. Domače brodovje je dobilo včeraj povelje, biti pripravljeno za odhod ter je ob 10. uri zvečer odjadrlo proti jugu, najbrže, da se združi s kanalskim brodovjem. V mornariških krogih so pa tudi mnenja, da bo morda močno brodovje odšlo, da spremlja baltičsko brodovje na vzhod. Tako polietjsko brodovje se mobilizujeta v 2 urah. Alarmirano je tudi kapeško brodovje, južno-atlantsko, vzhodno-indijsko ter brodovje v kitajskih vodah.

London, 26. okt. O konfliktu med Rusijo in Anglijo se poroča, da je ruski minister za zunanje stvari obiskal angleškega poslanika v Peterburgu ter mu izrazil sočutje nad dogodkom pri Hullu. Izjavil je, da se je napad zgodil le pomotoma ter obljubil, da Rusija da popolno zadoščenje, ko se stvar natančno preišče. Rusi trdijo, da so dvakrat dali signal ribičem, ki pa niso odgovorili. Radi tega so Rusi mislili, da imajo opraviti z zavratnim japonskim napadom ter so pričeli streljati. Ruski admiral ni za to nič odgovoren, ker so dali povelje za streljanje njemu podrejeni častniki, ko je admiraliteta ladja že mimo plula. V Peterburgu so baje razburjeni nad angleško zahtevo naj se častniki kaznujejo in pravijo, da bi to pomenjalo preveliko ponižanje Rusije.

London, 27. avgusta. Rusi trdijo, da so pri Hullu radi tega streljali, ker so prišli v njihovo bližino dve terpedovki. Na angleških ladjah ni bilo luči. Ruski admiral pravi, da je še pred odhodom iz Libave dejal, da bo najodločneje postopal proti vsaki ladji, ki pride preblizu brodovja.

Telefonska in brzojavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Pariz, 27. okt. List »Journal« je prejel iz Petrograda vest, da je glasom nekega brzojavnega poročila iz Mukdena prišel japonski centum ofenzivo. Japonci prodirajo na vsej fronti.

London, 27. septembra. Ko pride rusko baltičsko brodovje na bojišče bode imeli Rusi 27 oklopnih ladij, Japonci 38, Rusi 632 topov, Japonci 682.

Varišava, 27. okt. Iz Peterburga poročajo, da ruska vlada kupuje brodovje argentinske republike za 56 milijonov frankov. Brogovje šteje 4 velike oklopnice, 5 križaric in 14 terpedovk.

Dunaj, 27. oktobra. V slučaju, da bo državni zbor delal, se izvrše nova imenovanja za gosposko sobornico. Čehi se od imenovanja prefes. Rande za češkega ministra mnogo nadejajo za rešitev vprašanja o ustanovitvi češke univerze.

Dunaj, 27. oktobra. Imenovanje novih ministrov se bo v petek ali v soboto oficijelno razglasilo.

Dunaj, 27. oktobra. Körber je danes sprejel novega fia. ministra in drugega podpredsednika drž. zbora dr. Žiškega. Potem sta prišla k njemu Dereschitta in Bärnreither. Lueger je dejal, da nima časa priti. Zastopnika Nemcev izjavljata, da ju je Körber popolnoma pomiril in prepričal, da se dosednji vladni kurz ne bo spremenil ter da spremembe niso sad kakih pogajanj s Čehi. V soboto bode nemški izvrševalni odbor imel sejo; nato gre na željo Körberjevo odbor četvorice njemu pročitati o izidu posvetovanja.

Lvov, 27. okt. (Kor. urad.) Ob veliki udeležbi se je vršil pogreb Jaworskega. Cesar je poslal zastopnika. Navzoči: ministra Hartel in Pientak ter drž. poslanci Ebenhoch, Pacak, Stransky, dr. Šusteršič, mnogo galicijskih poslancev in deputacij.

Budimpešta, 27. oktobra. (Kor. urad.) Napram vestem, da je cesar bolel, se uradno poroča, da je danes zdrav delil avdienco.

Draždani, 27. oktobra. Grafica Montignozo se nikakor ne vrne nazaj na saški dvor. — Kralj je za vedno odklonil vsako spravo.

Trst, 27. okt. V Barkovljah je umrla gospa Antonija Martelanc, soproga bivšega dež. poslanca.

Beda v Galiciji. Kakor javljajo praški listi, je ukazala vlada 2 milijona kron za razne okraje v Galiciji, kjer vlada valed slabe letine velika beda. Dunajska »N. Fr. Presse« pa piše, da je vlada dala galicijskemu namestniku na razpolago le en milijon kron, da jih razdeli med najpotrebnejše prebivalstvo.

Japonske kaznilnice. Neki angleški časnikar opisuje zelo zanimivo svoj obisk v japonski kaznilnici. Tujec bi mislil, da je prišel v kako veselo industrijsko podjetje. Dvorišče je posuto s finim peskom, z gredicami pestrih cvetlic, vmes pa so klopi. V velikih svetlih in zračnih delavnicah je življenje liki v panju, vse križem poje, se smeje in šali, tudi pazniki. Hrana je mnogo boljša, kakor jo imajo doma srednji stanovi. Najhujše kazni je brezdelnost. Mladi nepoboljšljivci se obsodijo v tako kazni, da morajo cele dneve v dolgih vrstah na dvorišču sedeti ter se strogo nanje pazi, da se kdo ne gane ali si s čimerkolj preganja čas. Telesno in duševno mrtvilo je za mladega kaznjence najhujša kazni.

Dunajska borza

dne 26. oktobra.

Skupna konv. renta, maj-november	99.95
Skupna konv. renta, jan.-julij	99.90
Skupni državni dolg v notah	100.35
Skupni državni dolg v srebru	100.35
Avstrijska zlata renta 4%	119.85
Avstrijska krona renta 4%	99.80
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	91.35
Ogrska zlata renta 4%	118.95
Ogrska krona renta 4%	97.95
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89.15
Avstro-ogrsko bančne delnice	16.34
Kreditne delnice	673.—
London vista	239.15
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v. 10 mark	117.52 1/2
20 frankov	23.49
Italijanski bankovci	95.20
C. kr. cekini	11.33

Tržna poročila.

26. oktobra.

Budimpešta. Pšenica za oktober 10.01 do 10.03; za april 10.31 do 10.32. Rž za oktober 7.45 do 7.66; za april 7.45 do 7.46. Oves za okt. K 6.90 do 6.91; za april 7.21 do 7.22. Koruza za oktober 7.35 do —, za maj 7.43 do 7.44.

Pšenica: ponudbe srednje: povpraševanje slabotno, mirno. Prodaja 8.000 met. stotov., nespremenjeno. Druga žita nespremenjena. Vreme: lepo.

Meteorološki poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.9 mm

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Požarica
26. 9. zveč.	30.8	10.7	sl. sever.	obl.	
7. jut.	732.6	6.8	sr. sever.	del. jasno.	0.0
2. popol.	733.5	14.6	sr. svzh.	pol. obl.	
Srednja včerajšnja temperatura 11.5° aorn 8.6°					

Kdor mnogo sedi

in nima prilike, da bi z izprehodi ali športnimi vajami zadostno pospešil delavnost organov v spodnjem delu telesa, temu se nudi kot potrebno nadomestilo staroznani rogaski vrelec. »Templev vrelec« z vinom, »Styria-vrelec« sam. Tek, prebava in menjavanje hrane se s tem izborno pospešuje.

1701 c 1-1

Razglas.

V petek, dne 28. t. m. bosta Matija Hočvar in Jos. Klun prodajala potom prostovoljne dražbe nekdanjo Puhovo, sedaj Pečjakovo hišo v Višnji gori, katera je na najlepšem prostoru in v kateri je nastanjena najbolj cvetoča trgovina že čez petdeset let.

Tudi se bodo prodajale razne k tej hiši spadajoče nepremičnine. Vse to z jako ugodnimi plačilnimi obroki. — Dražba se prične ob 9. uri jutraj.

1786 3-3

Vedno najnovejši

gramofoni

kakor tudi plošče v največji izbiri morete dobiti le pri zastopniku nemške akcijske družbe za gramofone

1059 100-8

Rudolfu Weber,

urarju v Ljubljani, Dunajska cesta 20, nasproti kavarni »Europa«, v hiši gospoda Kribarja.

Prodaja se na obroke. — Stare plošče se zamenjajo.

Fine pristne kožuhovinarne Jopice in paletoti, pristni skunkni perzijski sealskini in razni kožuhovinarne ovratniki, kožuhi za gospode za mesto in potovanje s črnim ovčjim podšivom in ovratniki iz bobrovine so ravno kar došli in so naprodaj po najnižjih tovarniških cenah v Angleskem skladišču oblek Ljubljana, Mestni trg 5. Velespoštovanjem Oroslav Bernatovič.

Krojaški salon za gospode

IVAN MAGDIČ LJUBLJANA Stari trg šte. 8.

Izdelovanje vsakovrstne garderobe za gospode po najnovejših journalih iz najmodernejšega in najboljšega tu- in inozemskega blaga.

1377 20-11

Uniformiranje in zaloga potrebščin za »Sokole«.

Škrilj-Eternit

(zakonito zajamčeno oznamenilo za asbestni cementni škrilj.)

Najboljša streha sedanosti. Eternit tovarne LUDWIG HATSCHEK Najdalekosežneje poročstvo.

Varna pred ognjem in viharji, klubi vse vremenski vplivom, ne potrebuje poprav, je lahka, lična in cena. Vöcklabruck Dunaj Budimpešta Nyerges-Uyfalu Spričevala prve vrste. Gor. Avstrijsko. IX/1, Berggasse 11. Andrassystrasse 33. Ogrsko. Zahtevajte vzorce in prospekte.

Glavno zastopstvo za južne pokrajine: Delniška družba tvornice portlant cementa DOVJE v Trstu, via Geppa 2.